

Організація та тактика евакуації населення

Лекція 6 · Тема 11

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

ТАКТИКА ПОЛІЦІЇ

БЕЗПЕКА НАСЕЛЕННЯ

Правові основи евакуаційних заходів

Евакуація в Україні є складовою частиною цивільного захисту. Правоохоронні органи виступають ключовою ланкою в забезпеченні безпеки цього процесу.

Кодекс цивільного захисту (ст. 33)

Визначає види евакуації:
обов'язкова, загальна, часткова.

Постанова КМУ № 841 від
30.10.2013

«Про затвердження Порядку
проведення евакуації» – головний
алгоритм дій.

Закон «Про Національну
поліцію» (ст. 18, 23)

Обов'язки щодо охорони порядку
та рятування життя людей.

Роль поліції в умовах воєнного стану

Досвід повномасштабної агресії РФ проти України показав, що евакуація із зон бойових дій є надзвичайно складним процесом, що потребує злагодженої взаємодії всіх структур сектору безпеки й оборони.

Поліцейські забезпечують порядок під час завантаження людей на транспорт, охороняють гуманітарні коридори, супроводжують евакуаційні колони, виявляють вибухонебезпечні предмети та гарантують безпеку маломобільних груп населення.

Тактичні дії поліції: практика

Оперативні рішення

За відсутності можливості реалізувати заздалегідь розроблені плани поліція діє в умовах постійної зміни воєнної обстановки – спільно з волонтерами та військовими.

Приклад: Сумщина

Поліцейські здійснюють евакуацію мешканців громад, що межують із кордоном, першочергово звертаючи увагу на сім'ї з неповнолітніми дітьми. Проводиться цільовий інструктаж особового складу, поквартирний обхід та оповіщення через гучномовці.

Публічний порядок під час евакуації

Тактика евакуації передбачає поділ території на зони: зона НС (небезпеки) → маршрут руху → безпечний район.

1

Оповіщення

Роз'яснювальна робота через СГУ та поквартирний обхід.

2

Формування колон

Організація збору людей на Збірних пунктах евакуації (ЗПЕ).

3

Супровід

Патрульний супровід колон, «зелена хвиля» для безперешкодного руху.

4

Фільтрація

Перевірка осіб на проміжних пунктах для запобігання проникненню ДРГ.

Заходи забезпечення порядку в натовпі

У натовпі під час евакуації люди перебувають у стані стресу, що потребує специфічного підходу до контролю.

Периметральна охорона
Оточення районів евакуації
для недопущення сторонніх
та запобігання мародерству.

Управління натовпом
Розподіл великих груп людей
на менші керовані потоки.

Ідентифікація

Обов'язкова перевірка документів. У разі відсутності –
доставлення до відділку для встановлення особи.

Безпека в місцях тимчасового розміщення

МТР (школи, дитячі табори, модульні містечка) потребують особливого режиму безпеки. Правоохоронці виконують комплекс функцій для захисту евакуйованих.

Стаціонарні пости

Організація цілодобового чергування на об'єктах розміщення.

Пропускний режим

Контроль за тим, хто входить і виходить з території пункту.

Профілактика правопорушень

Попередження конфліктів, вживання алкоголю, випадків домашнього насильства серед евакуйованих.

Протипожежна безпека

Контроль за дотриманням правил пожежної безпеки в місцях скупчення людей.

МТР: Режим безпеки на практиці

Місця тимчасового розміщення є осередками підвищеної соціальної напруги. Поєднання стресу, скупченості та невизначеності створює умови для виникнення конфліктів і правопорушень.

- ❑ Цілодобове чергування, пропускний режим та профілактична робота – три кити безпеки в МТР.

Запобігання паніці під час евакуації

Паніка – це некерована реакція на реальну або уявну загрозу, що супроводжується втратою самоконтролю. В умовах евакуації вона призводить до тисняви та жертв.

Інформація

Розподіл

Ізоляція

Один панікер здатний дестабілізувати групу до **100 осіб** – тому оперативна ізоляція є критично важливою.

Тактичні прийоми протидії паніці

Інформаційне домінування

Паніка живиться невідомістю.
Правоохоронці транслюють чіткі інструкції через СГУ.
Повідомлення мають бути короткими та впевненими:
замість «не біжіть» – **«зберігайте спокій, ідіть кроком».**

Дроблення натовпу

Використання мобільних бар'єрів, стрічок або ланцюжків поліції для розбиття скупчення на групи по **20–30 осіб**. Це знижує «ефект зараження» панікою.

Вилучення «ініціаторів»

Оперативне виявлення та ізоляція осіб у стані істерики.
Негайне відведення до медичних працівників або психологів ДСНС.

Протидія мародерству

Під час переселення виникають специфічні ризики, пов'язані з хаосом та тимчасовою відсутністю нагляду за майном.

Правова база

Відповідно до **ст. 185 КК України**, крадіжка в умовах воєнного або надзвичайного стану кваліфікується як **тяжкий злочин**.

Оперативні заходи

- Мобільні групи для патрулювання «пустої» зони
- Пости спостереження на в'їздах/виїздах з евакуйованого сектора
- Постійний моніторинг покинутих об'єктів

Виявлення шахрайства та контроль заборонених предметів

Маніпуляції та шахрайство

Запобігання діяльності осіб, які пропонують платні послуги «швидкої евакуації» або збирають кошти й документи під виглядом волонтерів без акредитації.

Контроль заборонених предметів

Поверхнева перевірка на ЗПЕ (ст. 34 Закону «Про Національну поліцію») для виявлення зброї, вибухівки або наркотичних засобів, які можуть бути провезені в безпечний район.

Ключові напрямки роботи під час переселення

01

Протидія мародерству

Мобільні патрулі, пости на в'їздах/виїздах, кримінальна відповідальність за ст. 185 КК.

02

Виявлення шахрайства

Перевірка акредитації волонтерів, запобігання незаконному збору коштів і документів.

03

Контроль заборонених предметів

Поверхнева перевірка на ЗПЕ: зброя, вибухівка, наркотики.

04

Фільтрація на проміжних пунктах

Перевірка документів для запобігання проникненню ДРГ або злочинних елементів.

ПІДСУМОК

Висновки

- **Правова база – фундамент дій**
Кодекс цивільного захисту, Постанова КМУ № 841 та Закон «Про Національну поліцію» визначають повноваження та алгоритми роботи.
- **Тактика – запорука безпеки**
Оповіщення, формування колон, супровід і фільтрація – чотири ключові тактичні завдання поліції під час евакуації.
- **Людський фактор – пріоритет**
Протидія паніці, захист МТР та запобігання правопорушенням забезпечують гідні умови для евакуйованих громадян.

